

- Αντιστοιχίστε κάθε κείμενο με το όνομα αυτού που το είπε ή το έγραψε:

«Αρκετόν σπόρον ελευθερίας έσπειρα.
Το έθνος μου ας θερίσει τον σπόρον αυτόν».

Δ. Σολωμός

«Έδωσα στην Ελλάδα
το χρήμα μου και τον καιρό μου,
τώρα της δίνω και τη ζωή μου».

Α. Διάκος

«Θέλει αρετήν και τόλμην η Ελευθερία».

Λ. Βύρων

«Εγώ Γραικός γεννήθηκα,
Γραικός και θα πεθάνω».

Ρ. Φεραίος

«Τα μάτια μου δεν είδαν τόπον ενδοξότερον
από τούτο το αλωνάκι».

Α. Κάλβος

Διαβάστε στο **Ανθολόγιο**: [*Είμαστε εις το «εμείς»*], του Γ. Μακρυγιάννη, σελ. 202.

Μαντώ Μαυρογένους

Στις αρχές του Μαΐου του 1821 τέσσερα πλοία βρίσκονταν στο λιμάνι της Μυκόνου. Περίμεναν τη διαταγή να ανοίξουν πανιά για την Τήνο, όπου είχε αποφασιστεί η συγκέντρωση του στόλου του Αιγαίου με αρχηγό τον Τομπάζη. Την ημέρα της αναχώρησης η Μύκονος έμοιαζε με πόλη που πανηγύριζε. Όλος ο κόσμος είχε κατακλύσει τον χώρο του λιμανιού, που ήταν καταστόλιστο με σημαίες και αψίδες από κλαδιά δάφνης και μυρτιάς. Στο κέντρο του παλικάρια και κοπέλες είχαν πιαστεί σε χορό, που τον συνόδευαν τραγούδια και πυροβολισμοί. Οι καμπάνες χτυπούσαν χαρμόсуνα και οι παπάδες, τριγυρισμένοι από ψαλτάδες και εξαπτέρυγα, έκαναν δεήσεις και ευλογούσαν τα πληρώματα. Ίάφνου, στην πρόχειρη εξέδρα που είχε στηθεί για τους επισήμους, μια λεπτή γυναικεία σιλουέτα ξεχώρισε και προχώρησε μπροστά. Μονομιάς σταμάτησαν και

βουβάθηκαν όλοι και ένας ομαδικός ψίθυρος άρχισε να σέρνεται ανάμεσα στο πλήθος: «Η Μαντώ! Η Μαντώ!...».

Ντυμένη στα ολόλευκα, η Μαντώ, κρατώντας στο ένα της χέρι μια μικρή σημαία και στο άλλο ένα μπουκέτο λουλούδια, γύρισε πρώτα κατά τους συγκεντρωμένους και τους χαιρέτησε με μια βαθιά υπόκλιση. Στη στιγμή ακούστηκε ο αντικαιρετισμός με μια θύελλα από ζητωκραυγές και λογής επευ-

φημίες. Ύστερα εκείνη, απευθυνόμενη στους πολεμιστές μέσα στα πλοία, σήκωσε ψηλά τη σημαία και με τη μελωδική της φωνή είπε δυνατά:

– Λεβέντες της Μυκόνου! Η Πατρίδα αγωνίζεται και σας καλεί να τη βοηθήσετε. Ανταποκριθείτε στη μεγάλη τιμή που σας γίνεται και φανείτε άξιοι των Σαλαμινομάχων προγόνων μας. Δώστε μας τη χαρά και την περηφάνια ότι και τα δικά μας παλικάρια είναι σαν εκείνα που πολεμούν αυτή την ώρα τον εχθρό. Σας κατευδώνουμε και σας περιμένουμε νικητές. Ελευθερία ή θάνατος! Εμπρός!

Τελειώνοντας έριξε στη θάλασσα την ανθοδέσμη που κρατούσε και μαζί με τους πρόκριτους κατευθύνθηκε προς το αρχοντικό της, όπου είχε προγραμματιστεί μαζί τους μια νέα σύσκεψη. Το θέμα που θα συζητούσαν ήταν η ασφάλεια του νησιού. Αυτό όμως απαιτούσε μεγάλα χρηματικά ποσά, που η εξοικονόμησή τους φαινόταν δύσκολη. Στέκονταν όλοι σκεπτικοί και αμήχανοι, μέχρι τη στιγμή που σηκώθηκε η Μαντώ για να δώσει λύση στο πρόβλημα και να καταπλήξει όλους λέγοντας:

– Πατριώτες! Μπήκα στην Επανάσταση αποφασισμένη να της δώσω ό,τι έχω. Ξέρετε πως είμαι πλούσια. Σας δηλώνω λοιπόν ότι από σήμερα τα πλούτη μου δεν είναι δικά μου. Είναι της Πατρίδας! Θα τα ξοδέψω όλα για την ελευθερία της. Κι όταν πια δε θα μου έχει μείνει τίποτε, θα πάω μ' αυτούς που πολεμούν τον εχθρό να δώσω και τη ζωή μου!

Πήγε ύστερα αργά στο γραφείο της, τράβηξε ένα σακουλάκι γεμάτο χρυσά νομίσματα και το ακούμπησε μπροστά στους πρόκριτους.

– Ορίστε, είπε. Πάρτε όσα χρειάζονται για τα έξοδα των φρουρών και στείλτε αμέσως ανθρώπους μ' ένα καΐκι στον Πειραιά να αγοράσουν όπλα, που έμαθα πως έχουν φέρει πλοία από την Ευρώπη.

Οι πρόκριτοι έμειναν για λίγο άφωνοι και ακίνητοι, σαν να τους είχε χτυπήσει κεραυνός. Μόλις συνήλθαν, σηκώθηκαν και, κλωμοί από την έκπληξη και τη συγκίνηση, της έσφιξαν ένας ένας το χέρι.

– Αρχηγός της φρουράς εσύ! της φώναξαν ύστερα μ' ένα στόμα.

– Σας ευχαριστώ, είπε εκείνη και έκλεισε τη σύσκεψη με τη φοβερή φράση: Και μην ξεχνάτε ότι τούτη η φωτιά που άναψε στο Αιγαίο δε θα σβήσει αν δεν κάψει ή τους τυράννους μας ή εμάς!...

Πινakoθήκη των ηρώων του 1821, εκδ. Στρατικήν, Αθήνα, 1996

Γράψτε σε 10 γραμμές τι μας λέει το κείμενο. Στο κείμενό σας πρέπει να αναφέρετε οπωσδήποτε:

- Πότε έγιναν τα γεγονότα
- Πού έγιναν
- Ποια ήταν τα βασικά πρόσωπα
- Πώς παρουσιάστηκε και τι είπε η Μαντώ
- Τι πρότεινε στους πρόκριτους όταν πήγαν στο αρχοντικό της
- Ποιο αξίωμα της έδωσαν για την προσφορά της

Με τη μηχανή του χρόνου γυρίστε πίσω στα χρόνια της Επανάστασης. Φανταστείτε ότι η τάξη σας είναι μια ομάδα αγωνιστών που μάχονται με όλα τα μέσα –όπλα, μόρφωση, χρήματα, εξυπνάδα, στρατηγική, γενναιότητα– για να ελευθερωθεί η πατρίδα σας.

Επιλέξτε να γράψετε ή μια παράγραφο που να θυμίζει τον «Ορκο των Φιλικών» ή έναν διάλογο όπου να φαίνεται η απόφασή σας ότι ήρθε η ώρα να ελευθερωθεί η Ελλάδα. Μπορείτε να αρχίσετε κάπως έτσι:

- Ορκιζόμαστε να μείνουμε πιστοί
- Είμαστε μαζεμένοι στο σπίτι του Κολοκοτρώνη για να συζητήσουμε

Ακροστιχίδα της Μαντώσ Μαυρογένους:

1. Μ _____
2. Α _____
3. Υ _____
4. Ρ _____
5. Ο _____
6. Γ _____
7. Ε _____
8. Ν _____
9. Ο _____
10. Υ _____
11. Σ _____

1. Το μικρό όνομα του Μπότσαρη.
2. Το μικρό όνομα του Κοραή.
3. Τον έγραψε ο Δ. Σολωμός.
4. Το μικρό όνομα του Φεραίου.
5. Το μικρό όνομα του Ανδρούτσου.
6. Λέγεται κι έτσι ο Έλληνας.
7. Έγινε το 1821.
8. Το μικρό όνομα του Σκουφά.
9. Το αντίθετο της δικόνοιας.
10. Ξεκίνησε την επανάσταση από τη Μολδοβλαχία.
11. Ήταν ο Μακρυγιάννης.

Διαβάστε στο **Ανθολόγιο**: *Ο μικρός μπουρλοτιέρης*, της Γ. Γρηγοριάδου-Σουρέλη, σελ. 198.

Μαθαίνω περισσότερα για την 25η Μαρτίου 1821

Γιαννόπουλος Θεόδωρος, *Νεότερη σχολική ανθολογία*, εκδ. Χ. Τεγόπουλος – Ν. Νίκας, Αθήνα, 1970.

Γκώνιας Νικόλαος – Ραμποπούλου Σοφία, *Το Μεγάλο '21*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2003.

Δελώνης Αντώνιος, *Γιορτάζουμε στο σχολείο*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα, 2002.

Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδας, *Το εθνολογικό ιστορικό μουσείο*, Αθήνα, 1990.

Λάππας Τάκης, *Παπαφλέσσας*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 1998.

Λάππας Τάκης, *Κατσαντώνης*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2003.

Μακρυγιάννης Ιωάννης, *Απομνημονεύματα*, εκδ. Καραβία, Αθήνα, x.x.

Νάκου Λιλίκα, *Μόσχω Τζαβέλλα*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 1995.

Πινακοθήκη των ηρώων του 1821, Μπουμπουλίνα και Μ. Μαυρογένους, εκδ. Στρατίκη, Αθήνα, 1996.

Ρήγα Βελεστινλή, *Απάνθισμα κειμένων*, εκδ. Βουλή των Ελλήνων, Αθήνα, 1998.

Σεφέρης Γεώργιος, *Ένας Έλληνας – ο Μακρυγιάννης*, εκδ. Ίκαρος, Αθήνα, 1975.

Τερτσέτης Γεώργιος, *Άπαντα – Κολοκοτρώνη απομνημονεύματα*, εκδ. Γιοβάνη, Αθήνα, 1967.